

"Razılaşdırılıb":

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin
Dövlət Sığorta Nəzarəti
Xidmətinin rəisi

N.C.Xəlilov

«18» 2014-cü il

"Təsdiq edirəm":

"Azərbaycan Sənaye Sığorta"
Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin
İdarə Heyətinin sədri

R.B.Əhmədov

«08» 2014-cü il

BORCALANIN FƏRDİ QƏZA SİĞORTASI QAYDALARI

"Azərbaycan Sənaye Sığorta" ASC
Bakı – 2014

MÜNDƏRİCAT	1
SİĞORTA SİNFİ	2
ANLAYIŞLAR	2
BÖLMƏ 1	
ÜMUMİ MÜDDƏALAR	3
Maddə 1. SİĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ, SİĞORTANIN PREDMETİ VƏ OBYEKTİ	3
Maddə 2. SİĞORTANIN ƏRAZİSİ	3
Maddə 3. SİĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN HALLAR (İSTİSNALAR)	3
Maddə 4. SİĞORTA MƏBLƏĞİNİN ARTIRILMASI	3
Maddə 5. TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ	3
Maddə 6. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI	4
Maddə 7. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏN SONRA SİĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ	4
Maddə 8. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ	4
Maddə 9. SİĞORTALININ MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ	5
Maddə 10. SİĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ SİĞORTALININ MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ	5
Maddə 11. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİ VERMƏKDƏN İMTİNA	5
Maddə 12. HÜQUQ VƏ YA VƏZİFƏLƏRİN BAŞQASINA VERİLMƏSİ, FAYDALANAN ŞƏXSİN DƏYİŞDİRİLMƏSİ	6
Maddə 13. SİĞORTA ŞƏHADƏTNAMƏSİNİN İTİRİLMƏSİ	6
Maddə 14. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR	6
Maddə 15. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERİLMƏSİ	6
Maddə 16. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏ İLƏ BAĞLI XƏBƏRDAR ETMƏ	7
Maddə 17. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ	7
Maddə 18. AZADOLMA	7
Maddə 19. İŞ SİRRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI	7
Maddə 20. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI	7
Maddə 21. MÜDDƏT	7
Maddə 22. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR	7
BÖLMƏ 2	
BORCALANIN FƏRDİ QƏZA SİĞORTASININ XÜSUSİ ŞƏRTLƏRİ	8
Maddə 1. SİĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ	8
Maddə 2. SİĞORTA OLUNMAQ ÜÇÜN TƏLƏB EDİLƏN ŞƏRTLƏR	8
Maddə 3. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ	8
Maddə 4. FAYDALANAN ŞƏXSİN TƏYİN EDİLMƏSİ	8
Maddə 5. VERİLƏN TƏMİNATLAR	8
Maddə 6. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ	8
ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞ	
Maddə 7. ÖLÜM TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ	8
Maddə 8. FƏRDİ QƏZA NƏTİCƏSİNDƏ ÖLÜM TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ	9
Maddə 9. FƏRDİ QƏZA NƏTİCƏSİNDƏ ŞİKƏST OLMA TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ	9
ŞİKƏSTLİK KLOZU	9
BORCALANIN FƏRDİ QƏZA SİĞORTASI ÜZRƏ TARİF DƏRƏCƏLƏRİNİN ƏSASLANDIRILMASI	12

SİĞORTA SİNFİ

Bu sığorta qaydaları ilə müəyyən olunan sığorta növü sinfinə görə şəxsi sığorta sinfinə aiddir.

ANLAYIŞLAR

Əgər bu Qaydaların məzmununda başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu qaydalarda istifadə olunmuş termin və ifadələr aşağıdakı mənaları daşıyır:

sığorta – sığortalının və ya sığorta olunanın əmlakı, həyatı, sağlamlığı, mülki məsuliyyəti, həmçinin qanunvericiliklə qadağan olunmayan fəaliyyəti, o cümlədən sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olan əmlak mənafeələrinin müdafiəsi sahəsində riskin ötürülməsinə və ya bölüşdürülməsinə əsaslanan münasibətlər sistemi;

sığortaçı – bu Qanun əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

sığorta olunan – sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeələri sığortalanan şəxs; Bu qaydalarda və sığorta müqaviləsində sığortalıya aid edilən bütün müddəalar sığorta olunana da eyni dərəcədə aid edilir;

faidalanan şəxs - sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs;

borcalan – banklardan və digər kredit təşkilatlarından kredit alan hüquqi və fiziki şəxs.

sığorta müqaviləsi - sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

sığorta şəhadətnaməsi - sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

sığortanın obyekti - həyat və sağlamlığı fərdi qəzadan sığortalanan fiziki şəxslər, həmçinin sığortadan faydalanan fiziki və hüquqi şəxslər;

sığortanın predmeti - sığortalının həyat və sağlamlığına vurulan zərərlə bağlı əmlak mənafeələri;

sığortanın müddəti - sığorta təminatının qüvvədə olduğu müddət;

sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin qanunvericilik, yaxud müqavilə ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

sığorta riski və ya risk – sığorta obyekti ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

sığorta hadisəsi – qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

sığorta tələbi – sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini qanunvericiliyə və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti;

sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

sığorta tarifi - sığorta haqqının sığorta məbləğindən faizlə ifadə olunmuş dərəcəsi;

sığortanın ərazisi - sığorta təminatının qüvvədə olduğu ərazi.

BÖLMƏ 1 ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Bu qaydalar "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Mülki Məcəlləsinə və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.

Maddə 1. SİĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ, SİĞORTANIN PREDMETİ VƏ OBYEKTİ

- 1.1. Eyni bir şəxs həm sığortalı, həm sığorta olunan, həm də sığortadan faydalanan ola bilər.
- 1.2. Əgər borcunun fərdi qəza sığortası müqaviləsi başqa şəxsin xeyrinə bağlansa, həmin şəxsin və ya onun qanuni nümayəndəsinin yazılı razılığı tələb olunur.
- 1.3. Sığortaçı bu Qaydaların şərtləri əsasında bağlanılan sığorta müqaviləsi ilə sığorta olunanın fərdi qəza nəticəsində ölümü halında və əgər Bu Qaydaların 2-ci Bölməsinin 5.2-ci bəndinə uyğun əlavə təminat alınmışdırsa, həmçinin fərdi qəza nəticəsində sığortalının şikəst olması halında sığortalıya (sığorta olunana), onun varislərinə və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişi verməyi öhdəsinə götürür.
- 1.4. Bu sığorta qaydaları ilə müəyyən olunan sığorta növü fərdi qəza sığortası sinifinə aiddir.
- 1.5. Sığortanın predmeti sığorta müqaviləsini bağlayan fiziki şəxslərdir.

Maddə 2. SİĞORTANIN ƏRAZİSİ

Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta qaydaları Azərbaycan Respublikası sərhədlərində hüquqi qüvvədədir.

Maddə 3. SİĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN HALLAR (İSTİSNALAR)

- 3.1. Sığortalı, sığortaçıya məlumat vermədən, hava yolları ilə sərnəşin daşımaq üçün müvafiq icazə sənədinə malik olan şirkətlərin təyyarə və digər hava nəqliyyatı vasitələrində yalnız sərnəşin kimi səyahət edə bilər. Sığortalanmış şəxs hava nəqliyyatı vasitələrində qeyri-sərnəşin kimi etdiyi səyahət zamanı vəfat edərsə heç bir ödəniş verilmir.
- 3.2. Sığortalı intihar və ya intihara cəhd etməsi nəticəsində vəfat edərsə və ya şikəst qalarsa, sığortalının həmin andakı əqli vəziyyətindən asılı olmayaraq sığortaçı tərəfindən heç bir ödəniş verilmir.
- 3.3. Sığortadan faydalanan şəxs sığorta olunmuş şəxsi öldürərsə və ya öldürülməsində hansısa formada iştirak edərsə, sığorta ödənişindən məhrum edilir və həmin ödəniş vəfat edən varislərinə verilir.
- 3.4. Əlavə razılaşdırma yoxdursa, sığorta müharibə dövründə etibarsız olur.
- 3.5. Sığortalı, əlavə razılaşdırma yoxdursa, müalicə məqsədi daşıyan hallar istisna olmaqla nüvə riskləri nəticəsində vəfat etdiyi halda sığortaçı tərəfindən heç bir ödəniş verilmir.
- 3.6. Bu Qaydaların "Xüsusi şərtlər" bölməsində müəyyən olunan digər istisna halları.

Maddə 4. SİĞORTA MƏBLƏĞİNİN ARTIRILMASI

- 4.1. Sığorta müddəti ərzində sığortalının tələbi və sığortaçının razılığı ilə sığorta məbləği artırıla bilər.
- 4.2. Sığortanın xüsusi şərtlərinə uyğun olaraq sığorta məbləğinin könüllü olaraq artırıldığı hallar istisna olmaqla, sığortalı sığorta məbləğinin artırılmasını tələb etdiyi zaman vəziyyəti yazılı şəkildə sığortaçıya bildirməli və sığortaçının məsləhət bildiyi hallarda ona yeni bir Sağlamlıq haqqında arayış verməlidir.
- 4.3. Sığorta məbləği artırıldığı zaman bildiriləcək məlumatlarla əlaqədar 9-cu maddənin şərtləri tətbiq edilir.

Maddə 5. TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

- 5.1. Sığortaçının hüquq və vəzifələri:
  - 5.1.1. Sığorta müqaviləsində qeyd olunan sığorta haqqını tələb edir;
  - 5.1.2. Sığorta risklərini və bu risklərin istisnalarını müəyyən edir;
  - 5.1.3. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməsini tələb edir;
  - 5.1.4. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan mühüm şərtlərin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
  - 5.1.5. Sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməməsini tələb edir;
  - 5.1.6. Sığortalının sığorta hadisəsi yaranmasına yönəldilən qərəzli hərəkətləri və ya sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayətlər törətməməsini tələb edir;
  - 5.1.7. Sığortalının sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımi və mümkün tədbirləri görməsini tələb edir;
  - 5.1.8. Sığorta obyektini və hadisəsi barəsində sığortalıdan doğru və aydın məlumat verməsini tələb edir;
  - 5.1.9. Bu qaydalarda öz əksini tapan mühüm şərtlərin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirməkdən imtina edir;

- 5.1.10. Sığorta hadisələri təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirir;
- 5.1.11. Bu qaydalarda qeyd olunan digər halların yerinə yetirir və ya yerinə yetirilməsini tələb edir.
- 5.2. Sığortalının hüquq və vəzifələri:
  - 5.2.1. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan mühüm şərtlərin sığortaçı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
  - 5.2.2. Sığorta hadisələri təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini tələb edir;
  - 5.2.3. Bu qaydalarda qeyd olunan digər halların yerinə yetirir və ya yerinə yetirilməsini tələb edir;
  - 5.2.4. Sığorta müqaviləsində qeyd olunan sığorta haqqını ödəyir;
  - 5.2.5. Sığorta riskləri barədə sığortalıya məlumat verir;
  - 5.2.6. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları sığortaçıya verir;
  - 5.2.7. Sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırması üçün sığortaçıya müvafiq şəraiti yaradır;
  - 5.2.8. Sığorta hadisəsinin yaranması üçün qərəzli hərəkətlər və ya cinayətlər törətməməyə cəhd edir;
  - 5.2.9. Sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri görür;
  - 5.2.10. Sığorta predmeti və hadisəsi barəsində sığortaçıya doğru və aydın məlumat verir.

Maddə 6. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI

Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta təminatının müddəti sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün Azərbaycan vaxtı ilə saat 24⁰⁰-dan başlanır və sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün 24⁰⁰-da başa çatır.

Maddə 7. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏN SONRA SİĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

- 7.1. Sığortalı, faydalanan şəxs və ya sığortalının varisləri, hadisənin baş verdiyini öyrəndikləri tarixdən etibarən 5 gün ərzində sığortaçıya məlumat verməlidirlər.
- 7.2. Faydalanan şəxs və ya varislər, sığorta şəhadətnaməsi üzrə hüquqlarını tələb edə bilmək üçün aşağıdakı sənədləri, onların hazırlanma və ya əldə edilmə xərclərinin özləri tərəfindən ödənilməsi şərtilə sığortaçıya təqdim etməlidirlər:
  - 7.2.1. Sığorta şəhadətnaməsi, (itirilmiş olarsa, sığortalı və ya varislərindən alınmış imzalı bəyannamə);
  - 7.2.2. Vətəndaşlıq Vəziyyəti Aktlarının Qeydiyyatı idarəsi tərəfindən verilən ölüm şəhadətnaməsinin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;
  - 7.2.3. Lazım olarsa, ölüm səbəbini aydınlaşdıran həkim arayışı və ya dəfn etmək üçün icazə sənədi;
  - 7.2.4. İtkin düşmə ilə əlaqədar məhkəmə qərarı;
  - 7.2.5. Faydalanan şəxsin təyin edilmədiyi hallarda vərəsəlik sənədi.
- 7.3. Sığortaçı, ölüm hadisələri zamanı lazım olarsa, ödənişi dəqiqləşdirmək üçün sağlamlıq kağızını və xəstəxanadakı vəziyyətlə əlaqədar arayışı da tələb edə bilər. Ödəniş ilə əlaqədar sığortaçının aldığı sənədlər müqabilində sığortadan faydalanan və ya sığortalının tələbinə əsasən, sığortaçı sənədləri aldığını təsdiqedən bildirişi sığortalıya verməlidir.
- 7.4. Tələb olunan bütün sənədlər sığorta şirkətinə verildikdən sonra sığortaçı, əsas şərtlərin müddəalarına əsasən verilməli olan sığorta ödənişini 10 gün ərzində sığortalının varislərinə ödəyir. Sığorta şəhadətnaməsinin tapılmadığı hallarda şirkət tərəfindən aparılmış qeydiyyatlar əsas götürülür.

Maddə 8. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ

- 8.1. Sığorta haqqının bütövlükdə və ya hissələrlə ödənilməsi razılaşdırılıbsa, ilkin hissə sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan vaxt, qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən vaxt ərzində ödənilməlidir.
- 8.2. Sığorta müqaviləsinin bağlanması haqqında ərizə sığorta şirkətinə çatdırıldığı tarixdən etibarən 30 iş günü ərzində rədd edilməzsə, bu sığorta müqaviləsi bağlanmış hesab olunur.
- 8.3. Ərizə verildiyi zaman sənədlərin qəbul edilməsi haqqında verilən qəbz müqabilində alınan pul vəsaiti, ərizə şirkət tərəfindən qəbul edilərsə, sığortalının ödəyəcəyi sığorta haqqı məbləğinə aid edilir.
- 8.4. Sığorta olunan şəxs ilkin sığorta haqqı ödənilməmişdən əvvəl vəfat etdikdə, sığorta müqaviləsi etibarsız sayılır.
- 8.5. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməzsə, sığortaçı həmin hissənin 15 gün ərzində ödənilməyəcəyi təqdirdə sığorta şəhadətnaməsinin ləğv ediləcəyini sığortalının ona bildirmiş olduğu son yaşayış ünvanına sifarişli məktubla bildirir. Sığorta haqqı borcu bu müddət ərzində də ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur.
- 8.6. Sığorta haqqı, tərəflər arasında qabaqcadan müəyyən edilmiş vaxtlarda qəbz müqabilində ödənilir. Sığorta şəhadətnaməsində göstərilməsi şərtilə, köçürmə yolu ilə sığorta haqqının ödənilməsi nəticəsində alınan sənədlər də sığorta şirkəti tərəfindən verilən qəbz ilə eyni səviyyədə hüquqi qüvvəyə malik olacaqdır.
- 8.7. Sığorta şəhadətnaməsinin ləğv edilməsi halında sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.

Maddə 9. SİĞORTALININ MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

- 9.1. Sığortaçı bu sığorta müqaviləsini, istər sığortalının, istərsə də, sığorta olunanın və ya onun sığorta müqaviləsini öz nümayəndəsi vasitəsilə bağlatdırsa nümayəndənin də məlumatlarını əsas götürərək bağlaya bilər.
- 9.2. İstər sığortalı, istərsə də sığorta olunan və ya nümayəndəsi, sığorta şəhadətnaməsi imzalandığı zaman bildikləri və sığortaçının müqavilənin imzalamamasına və ya daha ağır şərtlər irəli sürməsinə səbəb olan bütün halları bildirməyə görə məsuliyyət daşıyırlar. Bu öhdəliyə əməl olunmadığı hallarda, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində müqaviləni ləğv edə və ya müqaviləni davam etdirərək həmin vaxt üçün əlavə sığorta haqqını tələb edə bilər. Bu zaman risk qəbul edildiyindən daha yüksək olduğuna görə əlavə sığorta haqqı alınmalı olarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 8 gün ərzində əlavə sığorta haqqını tələb edə bilər.
- 9.3. Sığortalı əlavə sığorta haqqı kimi tələb olunan məbləğlə razılaşdığı 8 gün ərzində bildirməzsə, müqaviləni pozmuş hesab olunur. Lakin əlavə sığorta haqqının qəbul edilməməsinə görə müqavilə, yanlış və ya yarımçıq məlumat verildiyinin sığortaçı tərəfindən öyrənilməsi tarixdən etibarən 1 ay ərzində ləğv edilə bilər.
- 9.4. Sığortalının hərəkətinin qəsdən edildiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı hadisə baş vermiş olsa belə müqaviləni ləğv edə və sığorta haqqını qaytarmaya bilər.
- 9.5. Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etmək hüququ qüvvədən düşür.
- 9.6. Yarımçıq və ya yanlış məlumat nəticəsində sığorta haqqı həqiqətdə hesablanmalı olduğundan artıq hesablanmış olarsa, artıq alınan məbləğ gün hesabı əsas götürülməklə hesablanaraq qaytarılır.

Maddə 10. SİĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ SİĞORTALININ MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

- 10.1. Şəhadətnamə imzalandıqdan sonra, sığortaçının razılığı olmadan, riskə təsir edə biləcək dəyişikliklər haqqında məlumat 8 gün ərzində sığortaçıya bildirilməlidir.
- 10.2. Vəziyyət sığortaçı tərəfindən öyrənildikdən sonra, bu dəyişiklik sığortaçının müqaviləni ləğv etməsinə və ya daha ağır şərtlər irəli sürməsinə səbəb olarsa:
  - 10.2.1. Sığortaçı 8 gün ərzində şəhadətnaməni ləğv edə və ya əlavə sığorta haqqını tələb etməklə şəhadətnaməni qüvvədə saxlaya bilər.
  - 10.2.2. Sığortalı əlavə sığorta haqqı kimi tələb olunan məbləğlə razılaşdığı 8 gün ərzində bildirməzsə müqavilə ləğv olunmuş hesab olunur. Lakin əlavə sığorta haqqının qəbul edilməməsinə görə sığorta şəhadətnaməsi, yanlış və ya yarımçıq məlumat verildiyinin sığortaçı tərəfindən öyrənilməsi tarixdən sonra 8 gün ərzində ləğv edilə bilər.
  - 10.2.3. Vaxtında istifadə olunmayan ləğv etmə və ya əlavə sığorta haqqını tələb etmə hüququ qüvvədən düşür.
  - 10.2.4. Dəyişikliyi öyrənmiş sığortaçı sığorta şəhadətnaməsinin qüvvədə qalmasına razı olduğunu bildirərsə ləğv etmə hüququ qüvvədən düşmüş hesab olunur.
- 10.3. Dəyişikliyin, hadisə baş verməsi halının qarşısının alınmasına kömək etdiyi və daha az sığorta haqqı alınmasını tələb etdiyi hallarda isə sığortaçı bu dəyişikliyin baş verdiyi tarixdən başlayaraq şəhadətnamənin sona çatmasına qədər olan müddətin əlavə sığorta haqqını gün hesabı əsas götürməklə hesablayır və bu məbləği sığortalıya geri qaytarır.
- 10.4. Bu dəyişikliklər sığortaçının müqaviləni bağlamamasına və ya daha ciddi şərtlərlə bağlamasına səbəb olduğu vaxt hadisə:
  - 10.4.1. sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl;
  - 10.4.2. sığortaçının ləğvetmə hüququndan istifadə edə biləcəyi müddət ərzində;
  - 10.4.3. ləğv etmənin hüquqi qüvvəyə minməsi üçün lazım olan müddət ərzində; baş verərsə, sığortaçı ödənişi, ödənməmiş sığorta haqqı ilə, həqiqətdə ödənilməli olan sığorta haqqı arasındakı nisbətə görə ödəyir.
- 10.5. Sığorta müqaviləsi bağlandığı vaxt sığortalının vəfat etməmiş olması əsas şərtidir.

Maddə 11. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİ VERMƏKDƏN İMTİNA

Aşağıdakı hallarda sığortaçı sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişini verməkdən imtina etməyə haqlıdır:

- 11.1. Sığortalının sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin riskin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişikliklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməməsi və ya qəsdən yanlış məlumatlar verməsi;
- 11.2. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan mühüm şərtlərin yerinə yetirilməməsi ilə sığorta hadisəsi arasında əlaqənin olub-olmamasından asılı olmayaraq sığortalının sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan belə şərtlərə əməl etməməsi;
- 11.3. Yerinə yetirilmədiyi təqdirdə sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcmnin artmasına gətirib çıxaran, sığortalı tərəfindən sığorta müqaviləsinə, bu Qaydalara və ya qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilən öhdəlik və şərtlərin yerinə yetirilməməsi. Bu halda sığortaçının verməməyə haqlı olduğu sığorta ödənişinin məbləği, belə yerinə yetirilməmənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcmnin artmasına təsir dərəcəsini müvafiq olmalıdır;
- 11.4. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxs tərəfindən maneçilik törədilməsi;
- 11.5. Sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığorta hadisəsi yaranmasına yönəldilən qərəzli hərəkətləri və ya sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayətlər törətməsi;

- 11.6. Sığortalının dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri qəsdən görməməsi;
- 11.7. Sığorta predmeti və hadisəsi barəsində sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi.

Maddə 12. HÜQUQ VƏ YA VƏZİFƏLƏRİN BAŞQASINA VERİLMƏSİ, FAYDALANAN ŞƏXSİN DƏYİŞDİRİLMƏSİ

- 12.1. Sığorta şəhadətnaməsi ilə əlaqədar hüquq və vəzifələr başqalarına verilə bilər.
- 12.2. Sığortalı, faydalanan şəxsi sığorta müqaviləsi bağlandığı zaman və ya sonra təyin etmək, eləcə də istədiyi vaxt başqası ilə əvəz etmək hüququna malikdir. Lakin sığortalı dəyişdirmə hüququndan imtina etdiyini sığorta şəhadətnaməsinə yazdıraraq onu sığortadan faydalanan təhvil verərsə, həmin şəxsi başqası ilə əvəz etmək hüququnu itirmiş olur.

Maddə 13. SİĞORTA ŞƏHADƏTNAMƏSİNİN İTİRİLMƏSİ

Sığorta şəhadətnaməsinin itirilməsi halında, sığorta şirkətində saxlanılan və sığortalı tərəfindən imzalanmış qeyd və sənədlər əsas götürülməklə sığorta şəhadətnaməsinin itmiş nüsxəsi etibarsız hesab olunur. Onun yerinə, sığortalı tərəfindən imzalanacaq itmə blankı müqabilində sığorta şəhadətnaməsinin ikinci nüsxəsi verilir. Bu proseslə əlaqədar çəkilən xərclər sığortalı tərəfindən ödənilir.

Maddə 14. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

- 14.1. Sığortalının (sığorta olunanın) məlumat və xəbərdarlıqları, sığortaçıya və ya sığorta müqaviləsinin bağlanmasına vasitəçilik edən agentə sifarişli məktubla çatdırılır.
- 14.2. Sığortaçının məlumat və xəbərdarlıqları sığortalının (sığorta olunanın) sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ünvanına və ya sığorta şəhadətnaməsinin imzalanmasına vasitəçilik edən agentə bildirilən son hüquqi ünvanına sifarişli məktubla çatdırılır. Bu ünvan dəyişmiş olarsa, sığortalı bunu mütləq sığorta şirkətinə bildirməlidir. Əks təqdirdə sığortaçı tərəfindən bildirilən məlumatların sığortalıya çatdırılmamasına görə sığortalı birbaşa məsuliyyət daşıyacaqdır.
- 14.3. Tərəflərə imza edilməklə verilən məktublar və ya teleqraflar vasitəsilə edilən xəbərdarlıq və məlumatlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 15. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERİLMƏSİ

- 15.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:
  - 15.1.1. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;
  - 15.1.2. qanunla müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda;
  - 15.1.3. sığorta olunan vəfat etdikdə, sığortalının onun başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;
  - 15.1.4. sığortalanmış əmlak özgəninkiləşdirilərkən, sığortaçı sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etdikdə;
  - 15.1.5. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
  - 15.1.6. sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;
  - 15.1.7. sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
  - 15.1.8. sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda.
  - 15.1.9. qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.
- 15.2. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

Maddə 16. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏ İLƏ BAĞLI XƏBƏRDAR ETMƏ

- 16.2. Bu Qaydaların 15-ci maddəsində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.
- 16.3. Tərəflərin başqa cür razılaşmasına əsasən sığorta müqaviləsinə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

Maddə 17. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ

- 17.1. Sığorta müqaviləsinə sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır.
- 17.2. Sığorta müqaviləsinə sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.
- 17.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.
- 17.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu Qaydaların 17.1-ci və 17.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

Maddə 18. AZADOLMA

Azadolma məbləği sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği hər bir halda sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən sığorta ödənişi məbləğinə tətbiq olunur.

Maddə 19. İŞ SİRRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

Sığortaçı və onun səlahiyyətli nümayəndələri, sığortalı, sığorta olunan və faydalanan şəxsə aid öyrənəcəkləri bütün sirləri gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 20. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI

Sığorta müqaviləsi üzrə ortaya çıxan mübahisələri tərəflər danışıqlar yolu ilə həll edirlər. Razılığa gəlinmədiyi təqdirdə mübahisələrə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti məhkəmələrdə baxılır.

Maddə 21. MÜDDƏT

Sığorta şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

Maddə 22. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

- 22.1. Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklər qarşılıqlı razılaşma əsasında yazılı şəkildə rəsmiləşdirilir.
- 22.2. Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

BÖLMƏ 2

BORCALANIN FƏRDİ QƏZA SİĞORTASININ XÜSUSİ ŞƏRTLƏRİ

Maddə 1. SİĞORTA TƏMINATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ

Borcunun fərdi qəza sığortası sığortalının sığorta müddəti ərzində fərdi qəza (bədbəxt hadisə) nəticəsində ölümü halında faydalanan şəxsə, faydalanan şəxs təyin edilməmişdirsə, qanuni varislərinə, daimi şikəstlik halında isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən məbləğin sığortalının özünə ödənilməsinə təminat verir.

Maddə 2. SİĞORTA OLUNMAQ ÜÇÜN TƏLƏB EDİLƏN ŞƏRTLƏR

Bu sığortadan 18 yaşına çatmış, 65 yaşını keçməyən hər şəxs faydalana bilər. Sığortalının yaşı, cari gün/ay/il-dən sığortalının doğum tarixi (gün/ay/il) çıxarılaq hesablanır.

Maddə 3. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ

Sığorta müqaviləsi 1 il müddətinə bağlanır. Sığorta müqaviləsi hər il təzələne bilər.

Maddə 4. FAYDALANAN ŞƏXSİN TƏYİN EDİLMƏSİ

Sığortalı, ölümü halında sığorta ödənişini alacaq şəxsi (hüquqi və fiziki) könüllü seçir və notarial qaydada təsdiq edilmiş sənədi sığorta şirkətinə təqdim edir.

Maddə 5. VERİLƏN TƏMİNATLAR

5.1. ƏSAS TƏMİNAT

Ölüm təminatı: Sığortalı, sığorta hadisəsinin baş verməsi nəticəsində dərhal və ya hadisə baş verən tarixdən etibarən bir il ərzində həmin hadisənin fəsadları nəticəsində vəfat edərsə, sığorta məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığortadan faydalanan şəxsə, sığortadan faydalanan şəxs təyin edilməmişdirsə, sığortalının qanuni varislərinə ödənilir.

5.2. ƏLAVƏ TƏMİNAT (SİĞORTALININ İSTƏYİ İLƏ)

Fərdi qəza nəticəsində şikəstlik təminatı. Bu təminat sığortalının tələbinə əsasən və əlavə razılaşdırma yolu ilə sığorta müqaviləsinə daxil edilir. Sığorta ödənişi, qəza nəticəsində şikəst olma halında "Şikəstlik klozu"na əsasən hesablanır və sığortalıya ödənilir.

Maddə 6. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ

Sığorta haqqının birdəfəyə və ya hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı (sığorta haqqının birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman (qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.

Sığorta haqqı (birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman ödənilməzsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır. Bu şərt sığorta şəhadətnaməsində yazılmalıdır.

Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı halda sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman ödənilməli olan bütün hissələr sığorta ödənişindən bir dəfəyə tutulur.

Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməzsə, sığortaçı həmin hissənin 1 ay ərzində ödənilməsini, əks təqdirdə sığorta şəhadətnaməsini ləğv edəcəyini bildirir.

ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞ

Maddə 7. ÖLÜM TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ

Sığortalının, sığorta müddəti ərzində vəfat etməsi halında sığorta şəhadətnaməsində göstərilən təminat məbləği faydalanan şəxsə, faydalanan şəxs təyin edilməmişdirsə sığortalının qanuni varislərinə ödənilir.

Sığorta ödənişinin tələb edilməsi üçün sığortadan faydalanan şəxs və yaxud qanuni varisləri aşağıda göstərilən sənədləri təqdim etməlidirlər :

- Sığorta şəhadətnaməsi,
- Vətəndaşlıq Vəziyyəti Aktlarının Qeydiyyatı idarəsi tərəfindən verilən ölüm haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;
- Hadisənin baş verməsi haqqında arayış;
- Faydalanan şəxs təyin edilmədiyi hallarda vəsiyyətnamənin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti;
- Sığortalının sağlamlığı haqqında qeydiyyat vəərəqəsi.

Hadisə baş verdikdə 5 gün ərzində sığorta şirkətinə məlumat verilməlidir.

Maddə 8. FƏRDİ QƏZA NƏTİCƏSİNDƏ ÖLÜM TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ

Sığortalının sığorta müddəti ərzində fərdi qəza nəticəsində ölümü halında sığorta şəhadətnaməsində göstərilən təminat məbləği faydalanan şəxsə, faydalanan şəxs təyin edilməmişdirsə, qanuni varislərinə ödənilir.

Bu sığorta növündə fərdi qəza hadisəsi dedikdə, sığortalının iradəsindən asılı olmayan onun həyatına və sağlamlığına zərər vuran ani, əvvəlcədən görünməyən və təsadüfi hadisə başa düşülür. Aşağıdakı hallar da qəza hadisəsi hesab edilir:

- Qəflətən və gözlənilmədən otağa dolan qazların tənəffüsündən baş verən ölüm hadisəsi;
- Yanıqlardan və ani bir hərəkət nəticəsində əzələ və sinir sisteminin zədələnməsi, burxulması və qopması;
- İlan və ya heşaratların çalması nəticəsində zəhərlənmələr;
- Quduzlaşmış heyvanın dişləməsi nəticəsində quduzlaşmaya görə baş verən ölüm və ya bədən xəsarəti.

Maddə 9. FƏRDİ QƏZA NƏTİCƏSİNDƏ ŞİKƏST OLMA TƏMİNATININ ÖDƏNİLMƏSİ

Sığortalının sığorta müddəti ərzində fərdi qəza nəticəsində daimi şikəst qalması halında sığorta ödənişi şikəstlik klozuna görə müəyyən edilir.

Bədəndə hansı orqanların şikəst olduğunu və ya iş görmə qabiliyyətini qismən və yaxud tam olaraq itirdiyi "Şikəstlik klozu"na görə müəyyən edilir. Şikəstlik ödənişinin verilməsi üçün şikəstliyin meydana gəlmə səbəbi, hadisə tarixi, şikəstliyin nisbətini və şikəstliyin daimi və ya qismli olduğunu göstərən sənəd sığorta şirkətinə göndərilməlidir.

Şikəstlik ödənişi.

Şikəstliyin nisbəti ödəniş cədvəlinə görə 60%-dən artıq olan hallarda daimi şikəstlik halı hesab edilir. Sığortalının qəza nəticəsində daimi şikəst qalması halında, sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ölüm və şikəstlik təminatı məbləği sığorta ödənişi olaraq sığortalıya ödənilir və sığorta müqaviləsi sona çatır.

ŞİKƏSTLİK KLOZU

A- Fərdi qəza nəticəsində ölüm halında sığorta şəhadətnaməsində göstərilən məbləğ faydalanan şəxsə ödənilir.

B- Fərdi qəza nəticəsində tam (daimi) şikəst qalma nəticəsində sığortalıya şikəstlik dərəcəsinə görə sığorta ödənişi verir.

Aşağıdakı cədvəldə şikəstlik dərəcəsi göstərilməyən hallarda sığorta ödənişi verilmir.

Bədən xəsarətləri	Sığorta məbləği, %-lə	
	Sağ %	Sol %
Hər iki gözün tamamilə kor olması	100	
Hər iki qolun və ya hər iki əlin tamamilə itirilməsi	100	
Hər iki ayağın və ya hər iki qıçın tamamilə itirilməsi	100	
Bir qol və ya bir əl ilə birlikdə bir ayaq və ya bir qıçın tamamilə itirilməsi	100	
	Sağ %	Sol %
Qolun və ya əlin tamamilə itirilməsi	60	50
Çiyin sümüklərinin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	25	20
Dirseklərin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	20	15
Biləklərin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	20	15
Baş barmaqla şəhadət barmağının tamamilə itirilməsi	30	25
Şəhadət barmağı istisna olmaqla, baş barmaq barmaqlardan digər birinin tamamilə itirilməsi	25	20
Baş barmaq istisna olmaqla, şəhadət barmağı ilə digər üç barmaqdan birinin tamamilə itirilməsi	20	15
Baş və şəhadət barmağı istisna olmaqla digər üç barmağın tamamilə itirilməsi	25	20
Yalnız baş barmağın itirilməsi	20	15
Yalnız şəhadət barmağının itirilməsi	15	10
Yalnız orta barmağının itirilməsi	10	8
Yalnız üzük barmağının itirilməsi	8	7
Yalnız çeçələ barmağının itirilməsi	7	6
		%
Bir qıçın dizdən yuxarıdan itirilməsi		50
Bir qıçın dizdən aşağıdan itirilməsi		40
Bir ayağın tamamilə itirilməsi		40
Ayaq pəncəsinin barmaqları da daxil olmaqla kəsilməsi		30
Bir qıçın tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		30
Bir dizin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		20
Bir ayağın topuq hissəsinin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		15
Bir ayağın baş barmağının tamamilə itirilməsi		8
Sınımış bir qıç sümüyünün düz bitişməməsi		30
Sınımış bir ayaq sümüyünün düz bitişməməsi		20
Sınımış diz qapağının düz bitişməməsi		20
Bir qıçın 5 sm və ya daha artıq qısalması		15
Bir gözün tamamilə itirilməsi və ya hər iki gözün görmə qabiliyyətinin 50% azalması		25
Hər iki qulağın eşitmə qabiliyyətinin tamamilə itirilməsi		40
Bir qulağın eşitmə qabiliyyətinin tamamilə itirilməsi		10
Sınımış alt çənə sümüyünün düz bitişməməsi		25
Onurğa sümüyünün nəzərə çarpacaq dərəcədə əyilməsi ilə birlikdə hərəkətsiz hala düşməsi		30
Döş qəfəsində daimi forma pozğunluğuna səbəb olan qabırğa sınıqlığı		10

1- Bu sığorta növündə fərdi qəza hadisəsi dedikdə, sığortalının iradəsindən asılı olmayan onun həyatına və sağlamlığına zərər vuran ani, əvvəlcədən görünməyən və təsadüfi hadisə başa düşülür.

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilməyən şikəstliklərin nisbəti, bunların əhəmiyyət dərəcələrinə görə təyin olunur.

Daimi şikəst olmanın nisbətləri müəyyən edilərkən sığortalının ixtisas və sənəti (peşəsi) nəzərə alınır.

Bədənin bir üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsi dedikdə, həmin üzvün və ya üzvün bir hissəsinin tamamilə iş qabiliyyətini itirməsi və istifadəsiz hala düşməsi başa düşülür.

Hadisə baş verməzdən əvvəl də heç bir iş görə bilməyən və istifadəsiz halda olan (funksiyasını itirmiş olan) bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsinə görə sığorta ödənişi verilmir.

Hadisə baş verməzdən əvvəl qismən şikəst olmuş bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin şikəstlik nisbəti hadisə nəticəsində artarsa, sığorta ödənişi hadisədən əvvəlki nisbət ilə hadisədən sonrakı nisbət arasındakı fərqə əsasən hesablanır.

Eyni bir hadisə nəticəsində bədənin müxtəlif üzvlərində və ya müxtəlif üzvlərin hissələrində əmələ gələn şikəstliyə görə ayrı-ayrılıqda hesablanan ödənişlərin ümumi məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta məbləğindən çox ola bilməz.

Qismi şikəstliyə görə sığorta ödənişi alan şəxs sonradan həmin hadisənin nəticəsi olaraq vəfat edərsə, onda ölümə görə verilən sığorta ödənişi məbləğindən şikəstliyə görə verilən sığorta ödənişi məbləği çıxılacaqdır.

Sığortalı solaxay olarsa, yuxarıdakı cədvəldə sağ və sol əl üçün müəyyən edilən nisbətler əksinə tətbiq edilir.

Təminatın əhatə dairəsinə daxil olan bir qəza nəticəsində olsa belə estetika və gözəlliyin azalması ilə bağlı zərərler sığorta təminatına daxil deyildir.

2- Aşağıdakı hallar da qəza hadisəsi hesab edilir:

- 2.1. Qəflətən və gözlənilmədən otağa dolan qazların tənəffüsündən baş verən ölüm hadisəsi;
- 2.2. Yanıqlardan və ani bir hərəkət nəticəsində əzələ və sinir sisteminin zədələnməsi, burxulması və qopması;
- 2.3. İlan və ya həşəratların çalması nəticəsində zəhərlənmələr;
- 2.4. Quduzlaşmış heyvanın dişləməsi nəticəsində quduzlaşmaya görə baş verən ölüm və ya bədən xəsarəti.

3- Fərdi qəza hadisəsi hesab edilməyən hallar:

- 3.1. Sığorta təminatına daxil olmayan qəza nəticəsində baş verən donma, günəş vurmaları;
- 3.2. Hər hansı düşüncə və ruhi vəziyyətdən asılı olmayaraq intihar və intihara təşəbbüs;
- 3.3. Spirtli içki qəbulu nəticəsində ölüm, sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə narkotik maddədən istifadə, dərman və zəhərli maddələrin qəbulu;
- 3.4. Sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə, aparılan cərrahiyyə əməliyyatları və müxtəlif növ şüaların qəbulu.

4- Sığorta təminatı aşağıdakı hallar nəticəsində baş verən qəza hadisələrini əhatə etmir:

- 4.1. Müharibə və ya müharibə əməliyyatları, manevrlər və digər hərbi tədbirlər (əlavə razılaşdırma yoxdursa);
- 4.2. Vətəndaş müharibəsi, hər cür xalq iğtişaşları, tətilər;
- 4.3. Sığortalının cinayət törəməsi və ya buna təşəbbüs zamanı ölməsi və ya bədən xəsarəti alması;
- 4.4. Sığortalının təhlükədə olan insan və malları xilas etmək halları istisna olmaqla, özünü bilərəkdən təhlükəyə atması;
- 4.5. Nüvə partlayışı, radiasiya və radioaktiv çirklənmə;
- 4.6. Sığorta hadisəsi nəticəsində baş verməyən suda boğulmalar;
- 4.7. Sığorta müqaviləsində digər hal nəzərdə tutulmayıbsa, aşağıda göstərilənlər və ya onların bilavasitə nəticəsi olaraq meydana gələn fəsadlaşma və digər hallar:
  - 4.7.1. müharibə (elan edilib edilməməsindən asılı olmayaraq), hərbi əməliyyatlar, vətəndaş müharibəsi, xalq hərəkətləri, ixtişaşlar, üsyan və qiyamlar, tətilər;
  - 4.7.2. sığortalının cinayət törəməsi, kriminal fəaliyyətdə iştirakı, sığortalı şəxsin özünə qəsdən bədən xəsarəti yetirməsi, intihara cəhd etməsi;
  - 4.7.3. ov, alpinizm, planerizm, speleologiya, paraşütlə tullanma, sualtı idman növləri, qış idman növləri, reqbi, polo, döyüş növləri, motosiklet və at yarışları, su xizək yarışları, hər hansı idman yarışlarında və ya belə yarışlara hazırlıq məşqlərində, həmçinin həyat və sağlamlıq üçün yüksək təhlükə yaradan hər hansı digər fəaliyyətlər;
  - 4.7.4. təbii fəlakətlər, o cümlədən zəlzələ, vulkan, sunami və s., nüvə partlayışı, radiasiya və radioaktiv şüalanma; kəskin və xroniki şüa xəstəliyi;
  - 4.7.5. vərəm, sarkoidoz, mukovistsidoz; Azərbaycan Respublikası Qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş peşə xəstəlikləri;
  - 4.7.6. alkoqolizm, narkomaniya, toksikomaniya, narkotik maddələrdən, psixotrop preparatlardan və s. asılılıq, spirtli içkilərin, narkotik və toksik (zəhərləyici maddələrin qəbulu, həmçinin onların qəbulu nəticəsində sərxoş vəziyyətdə nəqliyyat vasitəsinin idarə edilməsi və ya onun belə vəziyyətdə olan şəxsin idarəsinə verilməsi);
  - 4.7.7. ruhi xəstəliklər (şizofreniya, psixozlar) və ya ağır əsəb pozuntuları, epilepsiya, Parkinson xəstəliyi, onların ağırlaşmaları, onların zəminində yaranmış müxtəlif zədələr və somatik xəstəliklər; psixoterapevtin, həkim-ekstrosensin, narkoloqun, xalq və qeyri-ənənəvi təbabət mərkəzlərinin həkimlərinin, homeopatın və seksopatoloqun xidmətləri; qeyri-ənənəvi müalicə və müayinə üsulları, reabilitasiya tədbirləri, sanatoriya-kurort müalicəsi;
  - 4.7.8. protezləşdirmə, həmçinin endoprotezləşdirmə, dişlərin protezləşdirilməsi və ona hazırlıq, tibbi göstəriş olmadıqda köhnə diş ploblarının dəyişdirilməsi, plombların şiftili qoyulması, kosmetik stomatologiya, dişlərin ftorlakla ötrülməsi; periodontit, paradontoz, qinqivit, ortodontik və kosmetik qüsurlar; eynəklər, kontakt linzaları, eşitmə cihazları, bütün növ protezlər, ortopedik və digər yardımçı vasitələr; ametropiya və astigmatizmin cərrahi (o cümlədən, lazer üsulu ilə) müalicəsi;
  - 4.7.9. ürək damar cərrahiyyəsi; damar çatmamazlığı, aşağı ətraf damarlarının varikoz genişlənməsi, angiografiya, koronarografiya; orqan və toxumaların transplantasiyası və həmçinin transplantasiya, implantasiya, kosmetik və plastik əməliyyatlar və xidmətlər tələb edən xəstəliklər;
  - 4.7.10. Xroniki böyrək və qaraciyər çatışmamazlığı; plazmaferez, hemodializ, hemosorbsiya, qanın ultrabənövşəyi şüalanması;

- 4.7.11. Sonsuzluq və impotensiyanın müalicəsi; kontrasepsiya metodlarının seçilməsi, o cümlədən UDV-in daxil edilməsi və çıxarılması, hamiləliyin süni dayandırılması; süni mayalanmanın bütün növləri, süni mayalanmadan sonra hamiləliyin aparılması;
- 4.7.12. Bədxassəli onkoloji xəstəliklər, qanın onkoloji xəstəlikləri;
- 4.7.13. şəkərli diabet; piylənmə; hemofiliya, talassemiya; Layell sindromu; hepatit C, B; birləşdirici toxumanın diffuz xəstəlikləri və differensasiya olunmamış kollagenozlar; sistem kollagenozları;
- 4.7.14. doğuşdan sonra 40 gün ərzində aşaqlar; anadangəlmə və irsi patalogiyalar;
- 4.7.15. psoriaz, seboreya; zöhrəvi xəstəliklər, “cinsi yolla yoluxan xəstəliklər qrupuna daxil olan xəstəliklər; QİŞ yoluxmaları, QİÇS.

5- Aşağıdakı hallar əlavə razılaşdırma ilə sığorta təminatına daxil edilir:

- 5.1. Motosiklet və motorlu velosiped sürmək və onlara minmək;
- 5.2. Açıq dənizdə balıqçılıq, balıq ovu, qaban və digər vəhşi heyvanların ovlanması və dağ yüksəkliklərində ovçuluq;
- 5.3. Alpinizm, qar və ya buz üzərində idman oyunları (xizək idmanı, xokkey və bobsley kimi), maneəli cıdır yarışları, polo, reqbi, qılınc oynatma, təkbətək döyüş, boks, basketbol, futbol və yelkənli qayıq yarışları, ağırlıq qaldırma və peşəkar idman növləri;
- 5.4. Bütün növ idman müsabiqələri, sürət yarışları;
- 5.5. Sərnişin kimi uçmaq halı istisna olmaqla, havada bütün növ uçuşlar və həmçinin təlim uçuşları;
- 5.6. Zəlzələ, sel, vulkan püskürməsi və torpaq sürüşməsi;
- 5.7. Azərbaycan Respublikası sərhədlərindən kənarında baş verən qəza hadisələri.

6- Fərdi qəza nəticəsində ölüm, daimi şikəstlik təminatlarının yalnız biri ödəniş olaraq verilə bilər. İkisinin bir yerdə verilməsi mümkün deyildir.